

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΟΡΙΟΥ

ΤΟΥ Κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Η Γ Ι Δ Α

- Πού βγαίνεις κι πού κατοικείς ;
 - Στη Μαιουλάδα.
 - Ομοιώνονται ότι αφήσεις κρηφούς μιάν άγια ;
 - Τι την έκανα, λίδει ;

- Είσι άνάξιους ίπεικειάς !...

- Την αφήσεις κρηφούς, δηλαδή την έξελιγής ;...
 - Ναι.
 - Και γιατί ούθές, την πή-
 ρις ;
 - Φτοιγός άνθρωπος ή-
 μονα, καπιτάνιε μ', κι λει-
 νούσα !...
 - Και τί την έξαμας, ού-
 θές ;
 - Την έξαμας και την
 έξαμα μί τ' αητιά μ'.
 - Και πώς την έξαμας ;
 - Μι τραχανά, καπιτά-
 νιε μ'.
 - 'Αδύνατον !
 - Μι τραχανά, κώρ έπι-
 λουζία, στον οφελίζουμι.
 - 'Χουπίπτεεις σ' αντιρά-
 σεις μί τ'ά τένα σου !
 - 'Ικείνα είν' χαϊδάνια.

- Τη φάγαμ μί γιούνητης !
 - Κι έστι άπό τή Μαιουλάδα, είπατι ;
 - Μάλιστα, κώρ έπιλουζία.
 - Γρημοντισαίουν άπό δώ !
 Καλέι κατόν ο κ. έπιλουζίας τον μεγαλεί-
 τερο γιού τοφ γέρον.
 - Ούθ, θά σάς παλουκόσουμι, ούθές !... Τού
 καταλαβαίνεις ;
 - "Όπως άρέσει το' άφιντιάς σ', κώρ έ-
 πιλουζία !
 - Πώς τή φάγατι, ούθές ;
 - Τη γίδα ;
 - Ναι.
 - Μι ετρωφάδες, κώρ έπιλουζία.
 - Κι είσι άπό τών Διμων Ναυτακτίδους,
 λές ;
 - Μάλιστα, κώρ έπιλουζία !...
 - Χάσου άπό μπροστά μ' !
 - Χάνομαι !...

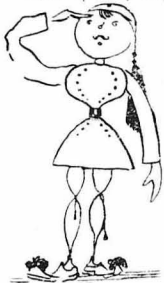
Θηριό πεί ο έπιλουζίας, «Φουολάτιξες και
 Ξαναφουολάτιξες» μέσα στο γραφείο. Έστρι-
 βε και Ξαναστριβε το παζουλό μωστάκι του,
 πού τόκανε σκόνη μέσα στά δάχτυλά του. 'Η
 παλιές σανίδες τού πατώματος πάλι έτριξαν σέ
 κάθε βαριά περπατητά του και τρέμανε και
 τρέμανε τ'ά τζάκια, τού τσιφτερία, τού γαλαζιά πού ήσαν μέσα στό μ-
 κρό γραφείο.

"Ετρεμε τó πάτωμα !

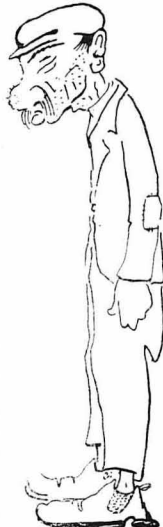
τι νοργάνε, καπιτάνιε μ' ;
 - Τότε είσι άπουροφίλωνι τρέμα !...
 - Είμυ, κώρ έπιλουζία !...
 Είσι άνάξιους ίπεικειάς !...
 "Όπως άγαπάτι, κώρ έπιλουζία !...
 Πήγαμε, δέν θέλου να σι άντιζούν !...
 - Πάον κώρ έπιλουζία !...
 - Τσαζιά !... Νά μη σι Ξαναδούν τ'ά μάτια μ' !
 - Τσαζιάουμι !...
 - "Άνοια ίδώ είσι !... Δέν είπα να μη σι Ξαναδούν τ'ά
 μάτια μ' ;
 - 'Έξαμα, κώρ έπιλουζία, δέν είμυ ίδώ !...
 "Ο γουριός, ένας γέρο-κακομοιός, σκεφτός, άδύγατος,
 άκαίροτος, με μιά λιγδωμένη φουτανέλλα, πού κρημόταν
 κρηφελιασμένη στη μέση του και τριπία γουνοτυράουσα,
 βγήκε μαζεμένος άπό την πόρτα και γρημοντισαίρισε κα-
 τεβαίνοντας τή λιθαρένια σκάλα τού γραφείου.
 "Ο έπιλουζίας, άναμμένος, θηρομένος, σκεφθηκε άτ' τή
 καρζέλα με θυμό κι' έκανε δύο γροβολές μέσα στό δο-
 μάτιο. Τ'ά όπια σανίδια τού πατώματος και τ'ά σκεβρωμέ-
 να δοκάρια πού τ' κρημοτίσαν, τρέμανε κι' έσεισθησε όλο τό
 σπίτι. 'Ηχησαν τ'ά όπια πού κρημοντίσαν στους τοίχους,
 και γλάγγησαν τ'ά γαλαζιά, πού ήσαν έπάνω στό τραπέζι τής
 άνακρίσεως.

- Παληανθρωποι !... Ουτάιδω !... μούγγριζε ό κώρ έπι-
 λουζίας καταθρονωμένος.
 "Η άλήθεια είναι πως μόλις τού άνηγγέλη ή Ξουλολάη,
 ένηγορσε με δραστηριότητα κι' έπασε τους Ξουλολάτες :
 "Εναν πατέρα και τ'ά δύο του παιδιά !
 Οι Ξουλολάτες πιάστηκαν, αλλά ή γίδα είχε φαγωθεί
 πεία. Δέν ήκανε ούθές κοκκαλά ως ετ ε κ μ η ρ ι ο ν τ ο υ
 ε γ κ λ η μ α τ ο ς .
 Οι σιληφθέντες σιμολόγησαν την πράξι τους, πως κλέ-
 ψανε γιατί πεινούσαν. Και δέν ήμνε, παρά ή άιστοπλή τού
 φραζέλου στην Εισαγγελία.
 Τι έχει λοιπόν ό κώρος έπιλουζίας και θυμώνει ; Γιατί
 είναι τόσο άγριμμένος και κόβει βόλτες μέσα στό γραφείο
 του ; Γιατί καλέι και Ξανακαλέι τους δράστεις και τους ά-
 νακρίνη ; Τι μυστήρια θέλει άκόμα να διαλευκάνη, άραγε ;

- Ένας εδωλας, στρογγυλοπόδω-
 λος, έφάνηκε.

Γιατί ή τσή έπιμονή του να μάθι άπό τού κατάγονται ;
 Άπό τού ελιαν και τού Ξανάνανε, πως ή-
 σαν άπό τή Μαιουλάδα, τού δήμου Ναυτακτί-
 δος.
 Γιατί ό έπιλουζίας δέν τους πίστευε ;
 Μήπως νόμιζε πως ήταν σιμμορία διεθνής
 πού πήγε στην Αλγολαζατανία γιά να μην
 αφήσει γίδα γιά γίδα ;
 Γιατί τους ρωτάει με κιάγιο τρέκο ;
 - Ούθ, σάμπος γίνασαι πρόσφηνις !...
 - "Όχι, κώρ έπιλουζία !
 - Ούθ' σ' δέν είσι άτ' τού 'Αριόν-Κα-
 ραίσα ;
 - "Όχι, καπιτάνιε μ', άπό τή Μαιουλά-
 δα είμυ !...
 Μα ό κ. έπιλουζίας δέν πείθεται. Είκε να
 Ξαναφέρουν τó ένα άπό τ'ά παιδιά τού γέρον.
 - Κι πώς τή φάγατι ούθές, τή γίδα, σω-
 τάει τόν μικρό.
 - Πού κώρ έπιλουζία ;
 - Τη γίδα.

- Σ'υ θα είσι
 σίγουρα άπ' τού
 'Αριόν - Καρ-
 αίσα !

- Κατάποτος !... Άπλίσια !... Είν ν' άπουρονητέητι
 κανείς !... Ξεφάνιξ.
 Τό αίμα είχε άνεθεί στό κεφάλι του.
 Θά τούς λιασάου μί τόν βορδουόκα !... είπε τέλος
 και σέ λίγο φωνάξε :
 - Μοιρέ Κατακοιμωφόρον !...
 "Ενας εΰξενος στρογγυλόδς κι' εδύνητος παρουσιάζτη-
 κε μί Ξενανα μάτακα και μάγουλα κατακόκκινα, προθέρμος,
 βλοστογγυλός σάν τόπι έτοιμο να τρώση.
 - Λιατάξτι, κώρ έπιλουζία !
 - Για φέμ' τους, ούθές Κατακοιμωφόρον, άπάνου κι τ'
 τρέξε.
 "Ο πατέρας με τ'ά δύο παιδιά του ώδηγήθησαν έκ νο
 σκερπτοι και κακομοιασίμενοι.
 - Πώς τή φάγατι τή γίδα, ούθές ; τους ρώτησε ό έπι-
 λουζίας.
 - Σού είπαμ, καπιτάνιον !
 - Ούθ' γέρονος άνθρωπος κι' ψενδία, ούθές ;
 - Γιατί, κώρ καπιτάνιον !
 - Ού ένας λέει μί τραχανά, ού άλλους μί τρωφάδες κι
 ού άλλους μί γιούνητης. Φάσση κι' αντιγάσση, ούθές.
 "Άλερωμαγιόρνια ήταν, καπιτάνιε μ', θηροές πως
 τό είδαμ τή νύχτα !...
 - Μοιρέ θέλτι χρεμάσια ! Τού Ξέμ' τι ή δέν τού Ξέμ' τι ;
 - Φταίειμ, κώρ έπιλουζία !... Σχώρα μας !
 - Ούθ τί να σάς σχωρέσουμι, ούθές, πού είν' άσυγχώρη-
 τον !...
 - Κώρ έπιλουζία δέν τού Ξανακαίνομαι. Πεινούσαμ !
 - Κι ιτ'ιδή πεινούσαι ούθές. Ξεριπυ νά ξεφτιλιση τού
 Κράτους !
 - Δέν τού Ξανακαίνομαι !...
 - Τι δέν τού Ξανακαίνοι, ούθές, πού οίξηλέματι στην 'Ιτου-
 λωναζατανία, γρουπιάσαι τή Ρουμέλη !... Πάει στον δι-
 αόλου ή Ναυακτία !
 - "Ηιαστούν !... Πεινούσαμ !...
 - "Όπως πνέει, ούθές, δέν ίσημ-
 τιλίξτι τοιουτοτρόπος.

- Τι να κάναμ ;
 - Τι να κάνατι ; Μπολουγοφει, ούθές χα-
 μένοι έτριμυ να κάνατε ; Είνε αντίληψη αυτή !...
 Τοιουτοτρόπος έτριμυ να φριθητι ;
 - Λαθέμαμ, κώρ έπιλουζία !...
 - Λαθέματι βιάθουμι !...
 - Άλλοτε δέν τού Ξανακαίνομαι !
 - Νά τού Ξανακαίνετι, ούθές, αλλά ίθου-
 πριπώς !

Οί κατσικοιλέφρες ήμιναν κατάπληκτοι.
 - Πώς, κώρ έπιλουζία ;
 - Νά γδάρητι τή γίδα σας, καλά-καλά, να
 τή σφαλαιτίσι, μί πιποφρα άνάλογουμι, κι άπ
 πατάει κι σ' άλάτ' λίγου, ίπειτα τή σουβλί-
 ζουμι σι άνθρωποι, τή βάζουν στη φουτιά, ά-
 λάργα πρῶτα, κι' άντι τή άφινου να ψηνε-
 ται σιγά-σιγά, ως πού νάσθη ή ώρα να πέση
 άπό τού σουβλί, σάν γουνομένου σίκου !... Κι'
 έπειτα τρώς κι γλάφης κι τ'ά δάχτυλά σ' !...
 "Άπ' τ'ά Ξεμακία πρῶτα... άτ' τ'ά μυδιούνα

- Πεινούσαμ
 καπιτάνιε μ' !...

ΕΞΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ ALBERT DELVALLÉ

Ο ΤΡΕΛΛΟΣ

λίον, ένα απ' τάνθισμένα κηρίαρά των πρώτων ανοιχτάριων λουλουδιών.

Σταματούσα κάθε τόσο μπροστά στους τάφους, αναρωτιόταν πού είναι οι ποιές άπειλποιές, ποιές θλίψεις έλλειναν μέσα για τους ζωντανούς και διάβαζε τις επιγραφές τους, εξαιρετικά οργανωμένες, από την άπλοϊκή, τις περισσότερες φορές, διατριβή τους.

Έξαφνα, κοντά σ' ένα τάφο, είδα έναν άνθρωπο, καμιά πενήταριά χρόνων, να κλαίει. Ο άνθρωπος αυτός είχε άπασχολήσει την προσοχή μου και πού μισή ώρα σ' ένα άλλο μέρος του κοιμητηρίου. Όπως και προηγουμένως, έτσι και τώρα, ο άνθρωπος αυτός ήταν σκαμμένος πάνω απ' το πνεύμα του κηλιδωμένου του τάφου και, με κινήματα άπτομα και νεύματα, τα όποια μού έκαναν έντιμωσι, προσπαθούσε να κόψη τα ξερά φύλλα των λουλουδιών.

Κάθε τόσο άνασπρωτόταν... Κιτάζε το έργο του, σκούπιζε τη γεινάδα του, στην όποια καταστάλαζαν τα δάκρυά του κι έπειτα, σκιδόνταξ πάλα, έξακολουθούσε τη δουλειά του.

Όταν έπερασα κοντά του, σάν να ήταν τυφλός, δέν με άντελήφθη καθόλου. Μονάχα, άκούγοντας το θόρυβο των βηματίων μου, σήκωσε το κεφάλι του πρός τόν ορανό και χάρφωσε τα μάτια του σ' αυτόν με μιá άλλόζωτη έκφραση...

Έγώ κούνησα πίσω από ένα δέντρο και από εκεί τον παρακολούθησα, καθώς συνέχιζε τη θλιβερή του εργασία.

Όταν έβγαλε με το χέρι του ένα τ' άλλα χούρα και τα ξερά φύλλα πού βροσώνονταν στον τάφο, άρχισε μ' ένα ποτιστήρια να ποτίζει τα λουλουδιά του κι έπειτα σκόρπισε σ' αυτόν μερικά βότσαλα, τα όποια έπαυον από ένα άσζκο πού είχε μπροστά του.

Έτοιμαζόμουν ν' άπομακρυνθώ, σχεδόν ντροπαμένος πού δέν είχα άφηρεί αυτό το δυστυχισμένο άνθρωπο ήσυχο στη μοναξιά του και στη θλίψη του, όταν έξαφνα ενδιό πίσω μου ένα φύλλακα.

— Α! μού είπε. Κιτάτε τον τρελλό;

— Τόν ξέρετε λοιπόν αυτό το δυστυχισμένο άνθρωπο; τόν ρώτησα.

— Άν τόν ξέρω!... Μά όλοι τόν ξέριμε εδώ! μού άπάντησε ο φύλλακας, κάθε μέρα, πρδ δύο χρόνων, έρχεται εδώ... Δέν έλλειμε ούτε μιá μέρα... Χειμώνα —καλοκαίρι, με όποιοδήποτε καιρό, μόλις άνοιζομε τις πόρτες, θά μιη μέρα με το ποτιστήρι του... Μένει εδώ ως το μεσημέρι και, πολλές φορές, αργότερα... Σιγά φέγει λουλουδιά και φύλλα, με τα όποια στοίχει τους τάφους... Δέστε τον τώρα πού πάει σ' άλλον τάφο... Αυτό πού έκανε εδώ, θά το κάνει και σέ πεντέξη άλλους τάφους ακόμα... Κάθε μέρα, κάθε μέρα το ίδιο κάνει... Αιτή εινε ή μοναδική του είνιχια στη ζωή...

— Μά εινε μόνος; τόν ρώτησα. Δέν έχει οικογένεια, δέν έχει κανένα δικό του;

— Έγώ τουλάχιστον νομίζω πώς όλος ο κόσμος γι' αυτόν βρισκεται συγκεντρωμένος εδώ μέσα. Πιθανόν να έχει οικογένεια, μά εινε το ίδιο σάν να μην έχει... Ο δυστυχισμένος πλήρωσε πολύ άχρηστά, πολύ σκληρά, την ύπαρξή του σ' αυτόν τόν κόσμο... Και όμως ήταν άλοτε άνθρωπος θαρραλέος, τίμιος, εργατικός... Μά αυτοί πληρώνον το μεγαλύτερο φόρο στη δυστυχία... Μέσα σ' ένα μήνα, έθαψε τα δύο παιδιά του και τη γυναίκα του... Ναι, κύριε, μέσα σ' ένα μήνα... Στην άρχή προσπάθησε ν' άντισταθί στον πόνο του, μά ο πόνος ήταν πδ δυνατός απ' αυτόν και τόν ένιχισε... Σε κάθε στιγμή άφνε τη δουλειά του κι έρχόταν εδώ... Ο, τι κέρδιζε, τα ξόδεγε για ν' αγοράξή λουλουδιά και στεφάνους για τους τάφους των άγαπημένων του. Αυτό βίαθηξε πέντε χρόνια. Σίμωφά...

— Πιθανοίως παρασηλί, βρε καϊνάρα, όχι με τραχανάδες κι χυλουπήτες, σάν νάσο Γκέκας ή κνάας κατζής απ' τού Τουρούλ—Μπουναρ! ή... κνάας Ιταλός χυλονοφραγός!...

— Δίσο έχεις, κιδ' έλλοιγία!...

— Άνακριτής και κατηγορούμενος πλατάγισα τώρα τη γλώσσα τους κι άρχισαν να ξεροφυλάφονται, σάν να τους είχε σεβριόμνη ζεστή, ροδωμένη κι άχνίζουσα, εκεί στο τραπέζι της άνακρισεως, ή κλοπμαία γίδα, δρεκτική, προκλητική, ζουφλάνουσα!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

να με τη συνήθεια πού έχωμω δώδ, στί πέντε χρόνια άπάνω ξεθύθωμω τους νεκρούς και θάβομω άλλους στη θέσι τους. Έπαρσε λοιπόν να κάνομω το ίδιο και για τους νεκρούς του δυστυχισμένου αυτού τρελλού... Τότε οι συνάδελφοί μου άνέθεσαν σέ μένα να πάω να τόν είδοποιήσω σχετικάς.

Ήταν ένα πρωτό, το θυμάμαι ακόμα... Τόν βρήκα στο μαμαραδίζο, όπου εργαζόταν... Τό βέβατε εκεί κάτω; Τό πρώτο μαμαραδίζο αριστερά.

— Μάριμα Ρού, τού είπα, έχω μιá θλιβερή είδησι να σου άναγγείλω...

— Θλιβερή είδησι σέ μένα; με ρώτησε, κινώντας το κεφάλι του δεξιά κι' αριστερά, μ' ένα τόνο τόσο πονεμένο, τόσο παραπονετικό, ώστε δέν τολμούσα πεί να τού μιλήσω.

Μά έπρεπε να μιλήσω... Σιγά—σιγά λοιπόν, με χίλιες δύο ύπεκφυγές, τού εξήγησα περί τίνος έπρόκειτο... Άχ, καλέ μου κύριε, ποτέ μου δέν θά ξεχάσω το άποτέλεσμα πού έφερε ή κουβέντα μου...

Έξασπασε σέ ληγμούς, σέ ληγμούς τόσο γερούς, τόσο σπαραχτικούς, ώστε με δυσκολία κρατήθηκα και δέν άρχισα να κλαίω μαζί του. — Τότε, ρώτησα το φύλλακα, αυτοί οι τάφοι, για τους όποιους ένδιαφέρεται, τί εινε;

— Εινε οι τάφοι διαφόρων άγνωστων του, μά στέκεται μπροστά σ' αυτούς, νομίζοντας πώς εινε οι τάφοι των άγαπημένων του... Και όταν τελειώνει με τόν ένα τάφο, πηγαίνει στον άλλο... Έμεις δέν τόν ενοχλούμω καθόλου, γιατί δέν εινε καθόλου κακός και δέν παρράζει ποτέ κανένα. Τριμυρίζει εδώ ως πού να κλείση κι' αυτός τα μάτια του και να κοιμηθί για πάντα... Τότε το νεκροταφείο θά γίνή ή παντοτεινή του κατοικία...

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Η... ΚΑΡΔΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ!

Πριν γίνή ή περίφημη μάχη του Μαλκλάζετ, κάποιος στρατιώτης έφρόντισε να προηρηθεύη μιá στρουγγυλή σιδερένια λάκα και την έδωσε σ' ένα γνωστό τον ράφτη για νά ή βάλη από το μέσα μέρος του γιλέκου τον πρδς την αριστερή πλευρά, θέλοντας έτσι να έξασφαλίση την καρδιά του από τά έχθρικά χτυπήματα.

Αλλά ο ράφτης, ο όποιος έγνώριζε τη δειλία του πελάτου του, σκέφτηκε να βάλη την πλακα στο πίσω μέρος του πανταλονού του, λίγο πω κάτω απ' την μέση. Ο στρατιώτης, χωρίς να το προσέξη αυτό, φέρεσε βιαστικά τη στολή του και ξεκίνησε μαζί με τους άλλους συντρόφους του.

Αλλά, σάν άρχισε ή μάχη, νευριενόμενος από φόβο, το έβγαλε πδ πίσω και έφτασε σ' έναν τοίχο, τόν όποιο προσπαθούσε να σκαρφαλώση. Την ίδια στιγμή τόν έληρσίασε ένας έχθρός, ο όποιος τόν κατεδίωκε, και τού έδωσε ένα χτύπημα με τη λόγχη του.

Η αιχμή της όμως, αντί να τόν τρυπήση, χτύπησε στην πλακα κι' έτσι, σπρώχοντάς τον πρδς τά έπάνω, τόν έβοήθησε μάλλον ν' άνεθί τόν τοίχο και να σωθί. Το περιστατικό αυτό έκαμω το στρατιώτη να όμοιαγήση, ότι ο ράφτης του ήταν πδ έξαιμνος απ' αυτόν και ότι ήξερε καλύτερα πού... βρισκόταν ή καρδιά του!...

ΤΑ ΕΥΘΥΜΑ

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

Μιά μέρα κάποιος πολιτης υπέβαλε αυτοπροσώπως στο δούκα της Ορλεάνης μιá αναφορά, ή όποια ήταν γραμμένη κατά τους συνήθεις τύπους.

Μόλις ο δούξ έτελείωσε την άνάγνωσί της, ο πολιτης τού είπε: — Άν ή Ύμετέρα Ύψηλότης θέλει να ξεαναβιάδωση την αναφορά μου, την έχω γραμμένη και σέ στίχους!

Και χωρίς να χάζη καρό, έθωσε στον κατάρχητο δούκα την αναφορά, ή όποια αιτή τη φορά ήταν έμμετροη και όμοιοκατάληκτη.

— Άν θέλετε τώρα, μπουφά κι να σας την τραγουδήσω! έξακολούθησε ο έπισκέπτης.

Ο δούξ τού έδωσε την άδεια και αυτός πραγματικά τραγούδησε την αναφορά του.

— Μήπως επιθυμείτε και να τη χορέψω; ξεαναρώτησε μετά το τέλος του τραγουδιού ο πολιτης.

— Ό, ναί! φώναξε ο δούξ, σκιδόντας στα γέλια. Κι' επειδή πρώτη φορά θά ίδω να χορεύουν... μιá αναφορά, σου παραχωρώ είνιχριστως, ό, τι ζητάς.

